

КАМАРА НА СЛЕДОВАТЕЛИТЕ В БЪЛГАРИЯ

1797 София, бул. „Д-р Г.М.Димитров № 42“, camsled@nsls.bg

КАМАРА НА СЛЕДОВАТЕЛИТЕ В БЪЛГАРИЯ	
Рег. № 1	Екз. № 1
от 09.03.2026 г.	
СОФИЯ	

**ДО
КОНСТИТУЦИОННИЯ СЪД
НА РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ**

СТАНОВИЩЕ

от

**Камара на следователите в
България**

по конституционно дело №1/2026 г.

УВАЖАЕМИ КОНСТИТУЦИОННИ СЪДИИ,

Конституционният съд е допуснал за разглеждане искане на Висшия адвокатски съвет за установяване на противоконституционност на чл. 368, ал. 3; чл 368, ал. 2, изречение второ в частта: „на прокурора по ал. 3“ от Наказателно-процесуалния кодекс (обн. ДВ, бр. 86 от 2005 г., последно изм. и доп. ДВ, бр. 97 от 2025 г.) и на §8 от Преходните разпоредби на Закона за изменение и допълнение на Наказателно-процесуалния кодекс (обн. ДВ, бр. 97 от 2025 г.). Делото е образувано на 16.01.2026 г., а с Определение от 05.02.2026 г. Конституционният съд е допуснал искането за разглеждане по същество, като е предоставил възможност на институции и организации, включително на Камарата на следователите в България да предложат становища по делото, на основание чл. 20а, ал. 2 от Правилник за организацията и дейността на Конституционния съд.

Предоставяме нашето становище, основано на следните съображения, доводи и аргументи:

По допустимостта на искането:

Искането за образуване на конституционното дело, депозирано от Висшия адвокатски съвет, е за установяване на противоконституционност на разпоредбите на действащ закон – чл.368, ал.3 от НПК; чл.368, ал.2 от НПК, изречение второ в частта „на прокурора по ал.3“ и §8 от Преходните разпоредби на Закона за изменение и допълнение на НПК, като противоречащи на чл.56 във вр. с чл. 4, ал.1 и ал.2, чл.88, чл.117, ал.1 и чл.122 от Конституцията на Република България.

Съгласно чл. 150, ал. 5 от Конституцията Висшият адвокатски съвет може да сезира Конституционния съд с искане за установяване на противоконституционност на закон, с който се нарушават права и свободи на гражданите.

С оспорените разпоредби на НПК в редакцията им - ДВ бр.97 от 2025 г. се въвежда исканията за ускоряване на досъдебното разследване да се отправят до административния ръководител на съответната прокуратура, който се произнася в едномесечен срок. В искането на Висшия адвокатски съвет се твърди, че чрез новата регламентация се нарушава правото на защита съгласно чл.56 от Конституцията, включваща на първо място и достъп до съдебен контрол и се засяга институционалната роля на съда като решаващ орган, защитаващ правата и законните интереси на гражданите и юридическите лица. Отбелязва се неспазване процедурата по приемане на оспорените разпоредби и нарушение на чл.88, ал.1 от Конституцията, който изисква приемане на две гласувания, както и нарушаване на принципите на правовата държава и по-конкретно на тези за предвидимост и стабилност на законодателния процес, произтичащи от чл. 4, ал.1 и 2 от Конституцията.

Конституционният съд не се е произнасял с решение или с определение за недопустимост по искане по този въпрос.

Предвид изложеното, Конституционният съд е допуснал искането за разглеждане по същество, което подкрепяме.

По основателността на искането Камарата на следователите в България изразява становище, че:

По отношение твърдението на Висшия адвокатски съвет за неспазена процедура по гласуването на оспорените разпоредби, обръщаме внимание на чл.88 , ал.1 изр.2 от КРБ, че по изключение Народното събрание може да реши двете гласувания да се извършат в едно заседание, поради което считаме, че в

тази си част искането за прогласяване на противоконституционност е неоснователно.

В Камарата на следователите в България членуват повече от половината от следователите в страната, поради което сме най-представителното съсловно сдружение в съдебната система. По въпросите, изложени в искането на Висшия адвокатски съвет, не достигнахме до единно становище поради това, че:

Чл. 368, ал. 3 от НПК с редакция ДВ, бр. 97 от 2025 г. променя реда за искания за ускоряване на досъдебното производство-предвижда се те да се отправят до административния ръководител на съответната прокуратура, който се произнася в едномесечен срок. В предишната, отменена вече уредба, исканията се правеха до съда, който определяше ускоряването на разследването. Подобна промяна на процедурата има своите обяснения и мотиви. Това решение на законодателя е обвързано с ролята на прокуратурата да има пряк контрол и компетентност в досъдебното производство, което може да доведе до по-бързо и адекватно разглеждане на обективни основания за забавяне на разследването и да се вземат своевременни мерки за неговото ускоряване. Една от целите на настоящата редакция на разпоредбата на чл.368 от НПК би следвало е и да облекчи натоварването на съдилищата, като прехвърли функцията по разглеждане на исканията за ускоряване на разследването към прокуратурата.

Съгласно чл. 6 от Европейската конвенция за защита правата на човека всеки обвиняем има право делото му да бъде разглеждано в разумен срок. Чрез изменението в чл.368 от НПК може да се осигури по-ефективен контрол на своевременното провеждане на разследването в сравнение с института на чл.234 от НПК, като отпадне необходимостта от съдебно решение за това, което може да води до допълнителни забавяния. В хода на разследването прокурорите и административните ръководители на прокуратури често разполагат с по-детайлна информация за действията по разследването, включително и за причините за забавяне на някои от тях, ако такива са налице. Като административен ръководител съответният прокурор може да разполага с информация за организационни пречки от обективен, а и субективен характер за забавяне на производството, каквато при съда може да липсва. Досъдебното производство по НПК се ръководи и наблюдава от прокурора, той носи отговорност за разследването, поради което следва да носи и отговорност за неговата срочност и приключване в разумен срок.

Би следвало да се отбележи, че съдебният контрол в досъдебното производство по принцип е изключение (мерки за неотклонение, разрешения или одобрения за претърсване и изземване и др.). С последните изменения в оспорените разпоредби се закрепва принципа съдът да контролира законосъобразността на провежданото разследване, а не срочността му, за което да е отговорен наблюдаващият прокурор, както и административният ръководител.

Предходната редакция на чл. 368 от НПК въвеждаше съдебна намеса, при която се образуваше отделно дело, изискваше се преписката от прокурора, а той от своя страна - от разследващия орган. След произнасяне на съда се изчисляваха нови срокове за извършване на разследването. Предоставянето на правомощия на административния ръководител на съответната прокуратура във връзка с ускоряване на разследването може да доведе до по-бърза реакция в рамките на организационната единица.

От друга страна следва да обсъдим, че съгласно чл. 56 от Конституция на Република България всеки гражданин има право на защита, когато са нарушени или застрашени негови права и законни интереси. Правото на разглеждане на делото в разумен срок е съществен елемент от правото на защита. Когато досъдебното производство се забавя необосновано, засегнатото лице трябва да разполага с ефективно средство за защита. С неподвиждането на съдебен контрол в настоящата редакция на чл.368 от НПК липсва външен арбитър и средството, предоставено на административните ръководители в прокуратурата, може да загуби своята ефективност и се отслабва ролята на независимия съд. Безспорно основен носител на съдебната власт е съдът, а прокуратурата и следствените органи са в системата на съдебната власт. Конституционният модел изисква съдебен контрол върху актове и бездействия, засягащи основни права. Когато законът отнема на съда възможността да се произнася по твърдяно нарушение на разумния срок в досъдебната фаза, се стеснява обхватът на съдебната защита. Чл. 6 §1 от Европейска конвенция за правата на човека гарантира правото на разглеждане на делото в разумен срок от независим и безпристрастен съд, като се изисква наличието на вътрешноправно средство, което да позволява своевременно реагиране при прекомерна продължителност на разследването; да осигурява независима проверка и да има реален практически ефект.

Следва да се отбележи и това, че в сегашния си вид нормативната уредба на чл.368 и чл.369 от НПК може да се тълкува и прилага по различен начин, като практиката ще установи дали тези две разпоредби са в противоречие.

Чл.368 от НПК урежда ускоряване на досъдебното производство, като дава право на обвиняемия, но и на пострадалия и на ошетеното юридическо лице да искат ускоряване на процеса след изтичане на определени законови срокове за разследване. Чл.368а от НПК предвижда процедура за ускоряване на съдебното производство с произнасяне на съд (редакцията на текста не е променена след 2025 г.). Чл.369 от НПК (редакцията на текста не е променена след 2025 г.) предвижда произнасяне на съда и мерки за ускоряване на наказателното производство (включващо досъдебното и съдебното производство).

Редакцията на чл.369 от НПК е непроменена през 2025 г., за разлика от начина на разглеждане на исканията за ускоряване по чл. 368 от НПК. Това поражда правно напрежение и различно тълкуване на нормите: дали съдът има роля да се произнася преди, след, заедно или вместо прокурора при искане за ускоряване на разследването. Чл. 369 от НПК все още урежда ролята на съда при подобен вид производства. Това предполага, че съдът вероятно следва да се произнася след първоначалния отказ/бездействие на прокурора, поради което може да се приеме, че по искането за ускоряването на разследването в досъдебното производство, е налице произнасяне на съд. Неясното формулиране обаче на двата текста, които могат да се тълкуват като продължение на една и съща процедура, но и като взаимно изключващи се, могат да доведат до правна колизия и противоречива практика. Ако контролът, осъществяван от съда на основание чл.369 от НПК, продължи като последващ на този, осъществяван от административните ръководители на съответните прокуратури по силата на чл.368, ал.3 от НПК, то искането на Висшия адвокатски съвет би следвало да е неоснователно. Налице е недобра законодателна техника и е наложително тълкуване на нормите, което не е желателно с оглед необходимостта на стриктно спазване на буквата на закона в областта на наказателното право и процес.

Считаме, че е налице необходимост от нормативно прецизиране на разпоредбите на чл.368 и чл.369 от НПК, както и §8 от ПРЗИДНПК от законодателната власт или констатиране на противоречива практика, след което да се даде еднозначен отговор на искането на Висшия адвокатски съвет по настоящото конституционно дело.

ЗА УПРАВИТЕЛЕН СЪВЕТ
НА КАМАРА НА СЛЕДОВАТЕЛИ
В БЪЛГАРИЯ

